

§ 68

Yttrande gällande överklagan av kommunens beslut om bildande av naturreservatet Gamla Uppsalas åskullar

KSN-2021-01236

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** yttra sig till Länsstyrelsen i Uppsala län i enlighet med ärendets bilaga 1 gällande överklagande av kommunens beslut att bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i Uppsala kommun.

Sammanfattning

Beslut om att bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar togs av kommunfullmäktige den 11 december 2023 (§ 219). Försvarsmakten överklagade kommunens beslut till länsstyrelsen. Länsstyrelsen har den 31 januari 2024 skickat underrättelse inför beslut till kommunen för yttrande, se ärendets bilaga 2.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 28 februari 2024
- Bilaga 1, Kommunens yttrande till länsstyrelsen
- Bilaga 2, Underrättelse inför beslut
- Bilaga 3, Försvarsmaktens samrådsyttrande 14 april 2023

Yrkanden

Jonas Segersam (KD) och Therez Almerfors (M) yrkar:

Att texten under "Kommunens yrkande" ändras till

Uppsala kommun yrkar att länsstyrelsen ska bifalla Försvarsmaktens överklagande och upphäva kommunfullmäktiges beslut från den 11 december 2023, att bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i Uppsala kommun.

Och efterföljande text stryks.

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2024-03-26

Beslutsgång

Ordföranden ställer först föreliggande förslag mot avslag och finner att utskottet bifaller föreliggande förslag.

Ordföranden ställer därefter Jonas Segersam (KD) med fleras ändringsyrkande mot avslag och finner att arbetsutskottet avslår yrkandet.

Reservationer

Therez Almerfors (M) och Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2024-02-28

Diarienummer:
KSN-2021-01236

Handläggare:
Anna Jakobsson

Yttrande gällande överklagande av kommunens beslut att bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i Uppsala kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** yttra sig till Länsstyrelsen i Uppsala län i enlighet med ärendets bilaga 1 gällande överklagande av kommunens beslut att bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i Uppsala kommun.

Ärendet

Beslut om att bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar togs av kommunfullmäktige den 11 december 2023 (§ 219). Försvarmakten överklagade kommunens beslut till länsstyrelsen. Länsstyrelsen har den 31 januari 2024 skickat underrättelse inför beslut till kommunen för yttrande, se ärendets bilaga 2.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen och kommunledningskontoret.

Föredragning

Försvarmakten har överklagat kommunens beslut om att bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar. I överklagandet yrkar Försvarmakten att kommunens beslut om bildande av naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i Uppsala kommun ska upphävas, se bilaga 1. Grunden för detta yrkande är att Försvarmakten anser att naturreservatet kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen och påtagligt försvåra utnyttjandet av anläggningar inom område som är av riksintresse.

Vidare anför de att det faktum att området redan idag i viss mån nyttjas av allmänheten för friluftsliv och rekreation inte kan tas till intäkt för att naturreservatets syfte är förenligt med Försvarmaktens verksamhet. Bildandet av naturreservatet kan enligt Försvarmakten därmed påtagligt försvåra Försvarmaktens möjligheter att genomföra såväl befintlig verksamhet som det av regeringen givna uppdraget att tillväxa och utveckla F 16 flygflottilj. De undantag från naturreservatsföreskrifterna som Uppsala kommun har beslutat om förändrar inte denna omständighet. I övrigt hänvisar Försvarmakten till sitt yttrande den 14 april 2023 från samrådet om bildandet av naturreservatet, se bilaga 3.

Uppsala kommun bedömer att det är av stor vikt att Gamla Uppsala åskullar skyddas från exploatering och att området kan skötas och förvaltas på ett samordnat sätt till gagn för både friluftsliv och naturvärden. I samband med en naturreservatsbildning tas det fram en skötselplan som hör ihop med beslutet, och en förvaltare pekas tydligt ut som har ansvaret för skötseln av hela området oavsett markägarförhållanden. Detta område kräver en mer aktiv skötsel för att över tid kunna upprätthålla rekreations-, upplevelse- och naturvärden. Vidare har undantag från naturreservatsföreskrifterna skrivits in i beslutet i syfte att möjliggöra för Försvarmakten att fortsatt kunna bedriva övningar och bevakningar i området. Området är redan idag starkt påverkat av buller från flygtrafiken på flygflottiljen. Trots detta är området i nuläget, och har sedan en längre tid tillbaka varit, ett etablerat och välbesökt friluftsområde.

Sammantaget anser Uppsala kommun att det saknas skäl att upphäva beslutet om att bilda naturreservatet, och yrkar att länsstyrelsen ska avslå Försvarmaktens överklagande och fastställa kommunfullmäktiges beslut att bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i Uppsala kommun.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 28 februari 2024
- Bilaga 1, Kommunens yttrande till länsstyrelsen
- Bilaga 2, Underrättelse inför beslut
- Bilaga 3, Försvarmaktens samrådsyttrande 14 april 2023

Stadsbyggnadsförvaltningen

Joachim Danielsson
stadsdirektör

Christian Blomberg
stadsbyggnadsdirektör

Sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare
Uppsala kommun
Anna Jakobsson

Ert datum
2023-01-09

Er beteckning
PBN-2021-003317

Vårt tjänsteställe, handläggare
FST STÖD INFRA FYSPLAN,
Anna Ekstedt, fysplan@mil.se, 08 788 8800

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

**Yttrande avseende samråd rörande bildande av
naturreservat Gamla Uppsala åskullar, Uppsala kommun,
Uppsala län**

Försvarsmakten motsätter sig förslaget naturreservat Gamla Uppsala åskullar med tillhörande skötselplan.

Bakgrund

Uppsala kommun samråder med Försvarsmakten om förslaget naturreservat Gamla Uppsala åskullar med tillhörande skötselplan.

Förslaget naturreservat ligger i anslutning till Uppsala flottilflygplats vilket utgör ett riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap 9 § andra stycket miljöbalken. Den berörda platsen för förslaget naturreservat ligger vidare inom följande öppet utpekade riksintresse för totalförsvarets militära del: påverkansområden tillhörande riksintresset Uppsala flottilflygplats i form av MSA-område, Stoppområde för höga objekt samt Påverkansområde för buller eller annan risk. Platsen ligger även inom Påverkansområde för väderradar Håtuna. Stora delar av tänkt område berörs vidare av höga bullernivåer kopplade till Försvarsmaktens flygande verksamhet.

Riksintresset Uppsala flottilflygplats

Flygverksamheten på platsen påbörjades 1943 och flygtjänst med jetflygplan inleddes 1952. Akademiska sjukhusets ambulanshelikopter har haft sin bas på flygplatsen sedan 2006, varför den även fyller civila flygbehov. Flygplatsen är försedd med två rullbanor samt taxibanor. Den militära flygverksamheten bedrivs i huvudsak med special- och transportflyg, skolflyg, stridsflyg och helikoptrar av gästande förband vid övningar och transporter samt tidvis basering av incidentberedskap. Verksamheten kan pågå såväl dagtid som kvällstid och påverkar därmed bebyggelseplaneringen i flygplatsens närhet, både beträffande flygbuller och beträffande hinderfrihet. Samtliga militära flygplatser utgör reservflygplatser vid pågående flygtjänst i händelse av otjänlig väderlek vid återgång till ordinarie flygplats för flygande enheter, eller vid nödsituationer.

(AEK)

Postadress
Försvarsmakten
107 85 Stockholm

Besöksadress
Lidingövägen 24

Telefon
08-788 75 00

Telefax
08-788 77 78

E-post, Internet
exp-hkv@mil.se
www.forsvarsmakten.se

Nuvarande tillstånd (givet av Länsstyrelsen i Uppsala 2010-03-17 samt av regeringen 2013-11-14) gäller för flygplatsverksamhet med:

- högst 4 300 flygrörelser i militär luftfart per år, varav högst 700 flygrörelser med flygplan JAS 39 Gripen
- högst 23 400 flygrörelser i civil luftfart per år, varav högst 15 000 flygrörelser med tunga flygplan (över sju ton)

För att förenkla bedömningen av vad som kan medföra påtaglig skada på ett riksintresse har påverkansområden identifierats. Påverkansområdena tydliggör utbredning och typ av omgivningspåverkan för verksamheten som bedrivs inom riksintresset eller området av betydelse. Därtill anger påverkansområden inom vilka områden olika typer av åtgärder riskerar att innebära påtaglig skada på riksintresset eller området av betydelse för totalförsvarets militära del. För Uppsala flottiljflygplats utgörs påverkansområdena av påverkansområde för buller eller annan risk, stoppområde för höga objekt samt MSA-område. Exempel på åtgärder som kan medföra påtaglig skada är:

- Planer och bestämmelser som uppmuntrar till friluftsliv och rekreation inom det område som utgör påverkansområde för buller eller annan risk.
- Införandet av begränsningar så som områdesskydd som på något sätt förändrar möjligheterna till nyttjande av riksintresseområdet, genom exempelvis begränsningar i tillståndspliktig verksamhet, uppförandet av anläggningar m.m.

Omvärldsläget och Försvarmaktens tillväxt vid Uppsala flottiljflygplats

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa har över tid försämrats. Ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Mot bakgrund av detta har regeringen i propositionen Totalförsvaret 2021–2025 (prop 2020/21:30) lämnat förslag till riksdagen om mål och inriktning för det svenska försvaret. Riksdagen godkände den 15 december 2020 regeringens förslag till ett övergripande mål för totalförsvaret, nya mål för det militära och civila försvaret, inriktningen för Försvarmaktens krigsorganisation samt förändringar i Försvarmaktens grundorganisation vilket bl.a. innebär att ett antal nya regementen återinrättas (bet. 2020/21:FöU4, rsk. 2020/21:135, rsk. 2020/21:136). Regeringen har därefter beslutat om inriktning för Försvarmakten 2021–2025 (dnr. Fö2018/01425, 2020-12-17). För Försvarmakten innebär detta att antalet krigsförband i krigsorganisationen succesivt utökas under perioden 2021-2030 vilket i förlängningen betyder att organisationen förstärks med både personal och materiel. Regeringens inriktning innebär även att fem regementen och en flygflottilj har återinrättats. Platsen för flygflottiljens återinrättande är Uppsala.

Det är i ljuset av ovan som skyddet av riksintressen för totalförsvarets militära del i allmänhet, och i föreliggande ärende Uppsala flottiljflygplats i synnerhet, framgent måste beaktas. För att Försvarmakten ska kunna tillväxa i enlighet med försvarsbeslutet pågår kontinuerligt en översyn av riksintressen och påverkansområden för totalförsvarets militära del i landet.

Försvarmakten i samhällsplanering

Försvarmakten ansvarar, i enlighet med förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden, för riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap. 9 § miljöbalken). Försvarmakten är som sektorsmyndighet ansvarig för att identifiera, samråda om, besluta om och

presentera underlag för dessa riksintresseanspråk. Försvarmakten fattade beslut om nu gällande riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del den 26 januari 2023 (FM2022-23088:1).

I begreppet militär del ingår även andra myndigheters områden och verksamhet så som Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Försvarets radioanstalt (FRA) och Försvarets materielverk (FMV), varför Försvarmakten företräder även dessa vad gäller riksintressen och samhällsplanering.

Försvarmaktens huvuduppgift är enligt förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp. I detta uppdrag ingår att främja Sveriges säkerhet och kunna hävda Sveriges territoriella integritet. För att kunna verka i enlighet med detta uppdrag behöver det säkerställas och skapas förutsättningar för myndigheterna inom totalförsvarets militära del att bedriva verksamhet över tid på bland annat övnings- och skjutfält, flyg- och marina övningsområden, flygbaser, flygflottiljer, marinbaser. Därtill behöver möjligheter att nyttja bland annat anläggningar, tekniska system och områden för försvarsplanering säkerställas.

Riksintressen för totalförsvarets militära del

Av 3 kap. 9 § miljöbalken följer att mark- och vattenområden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Riksintressen för totalförsvarets militära del kan i vissa fall redovisas öppet och i andra fall inte. Huruvida ett riksintresse kan redovisas öppet eller inte baseras på en bedömning om en sådan redovisning skulle avslöja uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Exempel på områden av riksintresse för totalförsvarets militära del som redovisas öppet är övnings- och skjutområden på land och till havs, flottiljflygplatser och garnisoner. Riksintressen som inte redovisas öppet är sådana där öppet redovisad information om området och dess beskaffenhet riskerar att avslöja uppgifter vars röjande kan medföra betydande men för totalförsvaret eller i annat fall för rikets säkerhet. Sådana områden kan exempelvis ha koppling till anläggningar för spanings-, kommunikations- och underrättelseändamål.

För att säkerställa att riksintressen som inte redovisas öppet beaktas i lov- och tillståndprocesser rörande mark- och vattenanvändning utgör hela Sveriges territorium och Sveriges ekonomiska zon samrådsområde för höga objekt. Med Sveriges territorium avses Sveriges landområden, sjöterritorium med inre vatten och territorialhavet samt lufrummet över landområdena och sjöterritoriet. Med höga objekt avses objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse respektive högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Definitionen av sammanhållen bebyggelse utgår i detta sammanhang från områden som utgör tätort i Lantmäteriets översiktskarta i skala 1:250 000.

För en utförligare beskrivning av riksintressen för totalförsvarets militära del inklusive en förteckning av alla öppet redovisade riksintressen hänvisar Försvarmakten till myndighetens riksintressesataloger. Katalogerna samt geodata finns tillgängligt på Försvarmaktens hemsida: www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

Försvarmaktens bedömning

Syftet med naturreservatet är att för framtiden säkerställa ett större sammanhängande tätortsnära friluftsområde i norra delen av Uppsala, att bevara och utveckla livsmiljöer för biologisk mångfald och

för skyddsvärda arter samt tillgängliggöra de kulturmiljöer som finns i området. Försvarmakten bedömer att utpekande av ett friluftsområde i form av ett naturreservat inom influensområdet för Uppsala flottiljflygplats är direkt olämpligt och kommer ställas mot Försvarmaktens möjligheter att genomföra det av regeringen givna uppdraget att utveckla F 16 flygflottilj.

Försvarmakten konstaterar vidare att en ny tillståndsprövning av Uppsala flottiljflygplats med utökad andel stridsflyg kommer strida mot naturreservatets syfte.

Naturreservatets syfte kopplat till natur-, friluft- samt kulturvärden skapar ett behov av ett varaktigt skydd med fokus på tillgänglighet, folkhälsa, natur- och kulturvärden samt naturpedagogik. Försvarmakten anser därför att naturreservatets syfte är ytterst olämpligt då fler människor och framförallt barn kommer utsättas för buller. Största delen av det aktuella området har idag bullernivåer på Lamax 80 dBA.

Försvarmakten upplyser vidare om att Uppsala flottiljflygplats utgör en legitim måltavla i händelse av krig. Den skyddsvärda verksamhet som pågår på platsen och det uppdrag flottiljen har, kopplat med det faktum att den utgör en måltavla, innebär att försvaret av platsen övas i fredstid och förstärks i höjd beredskap och krig. Flygplatsen och dess omgivningarna nyttjas och/eller tas i anspråk vid både bevaknings- och mer generella övningar i fredstid men även vid skarpare insatser i höjd beredskap och krig. Försvarmakten konstaterar att föreslagna naturreservatsföreskrifter utgör ett hinder för detta behov.

Försvarmakten bedömer sammantaget att föreslaget naturreservat innebär begränsningar vilka förändrar möjligheterna till nyttjande av riksintresseområdet.

Utöver ovan framförd bedömning fastslår Försvarmakten slutligen att ett skapande av föreslaget naturreservat skulle medföra påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Försvarmakten redogör inte mer specifikt för denna skada, då det skulle riskera att avslöja uppgifter vars röjande kan medföra betydande men för totalförsvaret eller i annat fall för rikets säkerhet.

Med hänsyn till vad som anges ovan motsätter sig Försvarmakten naturreservat Gamla Uppsala åskullar med tillhörande skötselplan.

Vid frågor i ärendet, kontakta handläggaren enligt ovan.

Beslut i ärendet har fattats av Beata Iverson, tjänsteförrättande chef för sektionen för fysisk planering vid Försvarsstabens infrastrukturavdelning.

Iverson, Beata

Tjf C FST STÖD INFRA FYSPLAN

Handlingen är fastställd i Försvarmaktens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.

Sändlista

Uppsala kommun
Uppsala kommun via
Anna Jakobsson

sbf.planadministration@ uppsala.se

anna.jakobsson@ uppsala.se

För kännedom

Länsstyrelsen Uppsala

[uppsala@ lansstyrelsen.se](mailto: uppsala@ lansstyrelsen.se)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Underrättelse

1 (1)

Datum
2024-01-29

Diarienummer
156-2024

Uppsala kommun
Stadsbyggnadsförvaltningen
753 75 Uppsala

Underrättelse inför beslut

Försvarsmakten har inkommit med komplettering till överklagandeskrivelse i ärende avseende överklagande av beslut om bildande av naturreservatet Gamla Uppsala åskullar, PBN 2021-003317, KSN-2021-01236.

Innan Länsstyrelsen beslutar i frågan får kommunen tillfälle att yttra sig i ärendet. Yttrandet ska ha kommit in till oss **senast den 17 april 2024**.

Du kan lämna dina uppgifter på något av följande sätt.

- Använd vår e-tjänst komplettering eller yttrande i ärende. Du får då en bekräftelse på att vi har mottagit dina uppgifter. I e-tjänsten väljer du Länsstyrelsen Uppsala län och anger ditt ärendes diarienummer 156-2024. Du hittar e-tjänsten på www.lansstyrelsen.se. Skriv *komplettering eller yttrande* i sökrutan och tryck på sök.
- Skicka e-post till [uppsala@lansstyrelsen.se](mailto: uppsala@lansstyrelsen.se). Skriv diarienummer 156-2024 och *komplettering eller yttrande* i ämnesraden.
- Skicka ett vanligt brev till Länsstyrelsen Uppsala län, 751 86 Uppsala.

Ärendet kan komma att avgöras även om du inte yttrar dig.

Mikaela Öster

Bilaga

Överklagande Försvarsmakten

Länsstyrelsen Uppsala län

Ert tjänsteställe, handläggare

Ert datum

Er beteckning
156-24

Vårt tjänsteställe, handläggare

HKV FST JUR Ofr, Sara Westerlund,
sara.westerlund@mil.se

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Komplettering av överklagande

Försvarsmakten kompletterar härmed sitt överklagande av Uppsala kommuns beslut den 11 december 2023 om bildande av naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i Uppsala kommun (dnr KSN-2021-01236, PBN-2023-00050).

YRKANDE

Försvarsmakten yrkar att Uppsala kommuns beslut om bildande av naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i Uppsala kommun ska upphävas.

GRUNDER

Bildandet av naturreservatet kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen och påtagligt försvåra utnyttjandet av anläggningar inom område som är av riksintresse.

UTVECKLING AV TALAN

För bakgrund och sakomständigheter i övrigt hänvisas till Försvarsmaktens yttrande den 14 april 2023 avseende samråd rörande bildandet av naturreservatet (Försvarsmaktens dnr FM2023-4943:14). Försvarsmakten vidhåller vad som anförs i det yttrandet och tillägger följande till bemötande av vad Uppsala kommun anför i sin motivering till det överklagade beslutet.

Att området redan idag i viss mån nyttjas av allmänheten för friluftsliv och rekreation kan inte tas till intäkt för att naturreservatets syfte är förenligt med Försvarsmaktens verksamhet. Bildandet av ett naturreservat, med det uttalade syftet att främja friluftsliv och pedagogisk verksamhet, innebär rimligtvis ett

(SWE)

särskilt värnande om och utvecklande av dessa aktiviteter. Försvarsmakten utgår ifrån att detta kommer att vägas in i de intresseavvägningar som behöver göras vid tillsyn av Försvarsmaktens befintliga verksamhet och vid framtida beslut som påverkar området i fråga. Bildandet av naturreservatet kan därmed påtagligt försvåra Försvarsmaktens möjligheter att genomföra såväl befintlig verksamhet som det av regeringen givna uppdraget att tillväxa och utveckla F 16 flygflottilj. De undantag från naturreservatsföreskrifterna som Uppsala kommun har beslutat om förändrar inte denna omständighet.

Grahn Sulusi, Annika

Sektionschef

Handlingen är fastställd i Försvarsmaktens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.

Kommunstyrelsen
Beslut

Länsstyrelsen Uppsala län

Handläggare:
Anna Jakobsson

751 86 Uppsala

Yttrande i ärende med diarienummer 156-2024 gällande överklagande av kommunens beslut att bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i Uppsala kommun

Uppsala kommun har fått tillfälle att till Länsstyrelsen i Uppsala län lämna synpunkter på Försvarmaktens överklagande i rubricerat ärende. Försvarmaktens överklagande avser kommunfullmäktiges beslut den 11 december 2023, § 219, att bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i Uppsala kommun.

Kommunens yrkande

Uppsala kommun yrkar att länsstyrelsen ska avslå Försvarmaktens överklagande och fastställa kommunfullmäktiges beslut från den 11 december 2023, att bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i Uppsala kommun.

Kommunens grunder för yrkandet

Gamla Uppsala åskullar ligger i nära anslutning till Uppsala flottilflygplats F 16, på andra sidan om väg 600, dock utanför avgränsningen av riksintresset för totalförsvarets militära del Uppsala flottilflygplats (TM0020). Delar av området, närmare bestämt Tunåsen och norra delen av Röboåsen, ligger inom påverkansområde för buller för flygflottiljen.

Planerad markanvändning

Detta ärende gäller inte antagande av en detaljplan med tillkomst av störningskänslig eller hög bebyggelse som skulle kunna medföra begränsningar av utvecklingen vid F 16 i form av utökad andel stridsflyg med tillhörande bullerökning eller påverkan på inflygningsrutter. Detta gäller istället tillkomsten av ett naturreservat som tvärtom förhindrar uppkomsten av störningskänslig och hög bebyggelse nära inpå flottilflygplatsen.

Det är en samhällsutveckling som snarare borde gagna verksamheten vid flottilflygplatsen. Inte heller kommer naturreservatet att medföra begränsningar för överflygning.

Naturvärden och riksintresse för naturvård

Naturreservatets naturvärden bedöms heller inte vara i konflikt med Försvarmaktens verksamhet då naturvärdena i området framförallt är associerade med de öppna åspartierna som hyser värdefull torrbacksflora och därtill rikt insektsliv. Dessa värden påverkas inte av buller. Ett av syftena med naturreservatet är också att bevara och utveckla livsmiljöer för biologisk mångfald och för skyddsvärda arter. Kommunen bedömer att Försvarmaktens bullrande verksamhet inte heller står i konflikt med denna del av syftet med naturreservatet.

Norra delen av naturreservatet, närmare bestämt norra delen av Tunåsen, ingår också i riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § miljöbalken – Kungshögarna (NRO 03 068). Några av förutsättningarna för bevarande är att området skyddas mot bebyggelseexploatering samt att ängs- och naturbetesmarken fortsätter att hävdas. Detta säkerställs genom att området blir en del av naturreservatet. Områden av riksintresse för naturvård ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada naturmiljön.

Skötsel

Uppsala kommun bedömer vidare att det är av stor vikt att Gamla Uppsala åskullar skyddas från exploatering och att området kan skötas och förvaltas på ett samordnat sätt till gagn för både friluftsliv och naturvärden. Detta bidrar till att området kan fortsätta fylla sin funktion som ett viktigt gröns- och rekreationsområde för de boende i framförallt norra delen av Uppsala. Det har tidigare, i samarbete mellan kommunen, Länsstyrelsen i Uppsala län, Uppsala stift och Riksantikvarieämbetet, gjorts försök att ta fram en gemensam skötselplan för hela området med alla dess olika markägare. Den skötselplanen gav dock inga resultat i praktiken då det bland annat inte funnits en tydligt utpekad förvaltare som haft ansvar för skötseln. Detta har nu mycket större förutsättningar att lyckas då området blir ett naturreservat. I samband med en naturreservatsbildning tas det nämligen fram en skötselplan som hör ihop med beslutet, och en förvaltare pekas tydligt ut som har ansvaret för skötseln av hela området oavsett markägarförhållanden. Detta område kräver också en mer aktiv skötsel för att över tid kunna upprätthålla rekreations-, upplevelse- och naturvärden.

Information

Genom bildande av ett naturreservat tillskapas också en tydlig och enhetlig kommunikation inom hela området, såväl via fysiska skyltar som digital information. Därigenom kan allmänheten informeras om närheten till riksintresset för totalförsvarets militära del Uppsala flottilflygplats (TM0020) med förekommande bullerstörningar och annan risk. I händelse av krig eller höjd beredskap kan denna risk på ett tydligt, enhetligt och tillgängligt sätt aviseras till eventuella besökare. Detta är inte fallet idag då området förvaltas av olika markägare.

Försvarsmaktens behov av bevakningar och övningar i området

Försvarsmakten uppger att flygplatsen och dess omgivningarna nyttjas och/eller tas i anspråk vid både bevakningar och mer generella övningar i fredstid, men även vid skarpa insatser i höjd beredskap och krig. I samrådet ansåg Försvarsmakten att de naturreservatsföreskrifter som då föreslogs utgjorde ett hinder för detta nyttjande. För att beslutet om naturreservatet inte påtagligt ska motverka eller försvåra Försvarsmaktens verksamhet har undantag från naturreservatsföreskrifterna skrivits in i beslutet.

Undantagen ger Försvarsmakten möjligheter att öva med markpersonal och lättare fordon utan samråd, och med tyngre fordon efter samråd, se naturreservatsföreskrift D14, samt att genomföra skarpa insatser helt utan hinder, se naturreservatsföreskrift D13. Naturreservatsföreskrifterna utgör alltså inte ett hinder för att uppfylla detta behov. Behovet av att bedriva övningar och bevakningar i området står enligt kommunens bedömning inte i konflikt med naturreservatets syfte.

En viss störning av markvegetationen är helt nödvändig för att upprätthålla åskullarnas naturvärden. Frånvaro av markstörning gör att växttäckets sluter sig, organiskt material ansamlas, högväxta arter och gräs tar över och marken blir kallare. Allt detta sammantaget är mycket ogynnsamt för florans och insekternas. I skötselplanen förslås möjliga lösningar på hur markstörningarna kan öka i de öppna åsmiljöerna. Därför bedömer kommunen det som positivt att Försvarsmakten bedriver vissa övningar och bevakningar i området.

Buller

Området är redan idag starkt påverkat av buller från flygtrafiken på flygflottiljen. Trots detta är området i nuläget, och har sedan en längre tid tillbaka varit, ett etablerat och välbesökt friluftsområde. Det är inte så att området endast i viss mån nyttjas av allmänheten för friluftsliv och rekreation, utan det används i mycket hög utsträckning – i synnerhet av de Uppsalabor som bor i den norra delen av staden. Detta kommer inte att förändras av att området blir ett naturreservat. Friluftsområdet och den bullerstörande verksamheten vid flottiljflygplatsen har existerat sida vid sida sedan lång tid tillbaka, och det kommer inte att bli annorlunda av att området inrättas som naturreservat. Att det skulle bli fler människor som utsätts för buller om ett naturreservat bildas på platsen saknar således grund.

Gamla Uppsala åskullar är det största sammanhängande grönområdet i den norra delen av Uppsala, en del av staden som i övrigt har en brist på grönområden. Därför har området mycket stor betydelse för både rekreation, naturupplevelser och skolans och förskolors möjlighet att nå naturen trots den periodvis bullriga ljudmiljön. Uppsala kommun gör därför bedömningen att bullerstörningarna från flygflottiljen inte är något hinder för rekreation och friluftsliv i området utifrån ett helhetsperspektiv, och att tillfällena med förekommande buller är något som besökarna redan idag förhåller sig till och anpassar sig efter.

Trots att bullerstörningarna från flygflottiljen kommer att fortsätta och kanske även öka med tiden, bedömer Uppsala kommun att det finns ett stort värde i att området får skydd som naturreservat. Ett av syftena med naturreservatet är att för framtiden säkerställa ett större sammanhängande tätortsnära friluftsområde i norra delen av Uppsala.

Detta kan svårligen uppnås utan att bilda ett naturreservat, åtminstone i delar av området. Försvarsmakten konstaterar vidare att en ny tillståndsprövning av Uppsala flottilflygplats med utökad andel stridsflyg kommer att strida mot naturreservatets syfte. Kommunen anser dock inte att en utökad andel stridsflyg strider mot naturreservatets syfte.

Kommunens samlade bedömning

Kommunen vidhåller sin tidigare bedömning om att beslutet om att inrätta naturreservatet inte påtagligt motverkar eller försvårar för Försvarsmakten att bedriva, och utveckla sin verksamhet vid Uppsala flottilflygplats. Vidare vidhåller kommunen sin bedömning om att ett inrättande av naturreservatet inte medför påtaglig skada på riksintresset Uppsala flottilflygplats (TM0020), för totalförsvarets militära del.

Sammantaget anser Uppsala kommun att det saknas skäl att upphäva beslutet om att bilda naturreservatet, och yrkar att länsstyrelsen ska avslå Försvarsmaktens överklagande och fastställa kommunfullmäktiges beslut att bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i Uppsala kommun.

Kommunstyrelsen

Erik Pelling
kommunstyrelsens ordförande

John Hammar
kommunsekreterare